

Op, langs én onder de Oude Maas Met dank aan de knotters

Onder de rook van Rotterdam liggen de knap onderhouden grienden van Rhoon, Carnisse en Heinenoord. Op minidijkjes en vlonderpaden houden wandelaars droge voeten, ook bij hoogwater.

TEKST FLORIEN VAN REES

FOTO'S FLORIEN VAN REES & IDDO DE RUITER

Zeehonden? Nee, die heeft de kapitein van het Rhoonse Veer al een tijdje niet gezien. De man stuurt de pont over het Spui en de Oude Maas, in tien minuten van Oud-Beijerland naar Rhoon. Op een van de modderige strandjes wordt af en toe een zeehond gespot – het is niet zo ver zwemmen vanaf de Noordzee – vandaag hebben we dat geluk niet.

De brede stroken aan weerszijden van de Oude Maas en rond het eiland de Hoeksche Waard vormen samen een uniek natuurgebied, buitendijks en onder invloed van eb en vloed. Van oudsher staan deze lage, natte gebieden vol knotwilgen; de wortels verstevigen de oevers, de snoei levert takken op waarmee de houtindustrie van alles kan. Direct bij het verlaten van de pont, voorbij het jachthaventje, starten de onafzienbare rechte rijen knotwilgen. Ze

▲ Met het pontje van Oud-Beijerland naar Rhoon, over de Oude Maas.

↗ Bij eb vallen de geulen op de plantage bijna droog.

◀ Grienden zijn een doolhof, handig dat er bordjes staan.

weg terug zoeken en dan netjes de aangegeven route vervolgen. Door onze eigenwijsheid wordt de geplande rondwandeling niet 18 maar 20 kilometer.

Houtkap

De zon glinstert op het uitgestrekte geulstelsel, we zijn aan alle kanten omgeven door kale wilgen. Sommige stammen hebben bizarre vormen, enkele zijn zelfs zo gespleten of krom dat je je afvraagt hoe ze kunnen overleven. Op een brede kreek ligt een stalen werkschip. Hierop treffen we Anton van Aalsburg, een van de zes broers die met elkaar wilgenhouthandel Van Aalsburg runnen. “Mijn opa kapte al hout als bijverdienste”, vertelt Anton. “Mijn vader startte in 1964 zijn eenmanszaak, mijn broers en ik hebben er een internationaal opererend bedrijf van gemaakt.” Aan boord van de Jennis 1 – er is ook een Jennis 2, beide vernoemd naar vader Jennis – heeft Anton nog een vlijmscherp hakmes liggen. Het was ooit zijn belangrijkste gereedschap, maar griendwerkers gebruiken de messen zelden meer; het snoeien gebeurt tegenwoordig met elektrische zagen. Vijftien sterke kerels uit Oost-Europa nemen de bomen in de Rhoonse Grienden en aan de overkant, op de Hoeksche Waard, onder handen. Ze bundelen de gekapte wilgentenen met oranje touwen en slepen de »

staan deze middag met hun voeten in de modder want het is eb. Over een paar uur, bij vloed, zullen ze in het water staan. De iets hoger en dus droger gelegen gravelpaden die de akkers doorsnijden, zijn eigenlijk minidijkjes. De routes, zoals die voor rolstoelers, zijn duidelijk gemarkeerd met bordjes, pijltjes en nummers. Omdat wij het liefst zo dicht mogelijk langs de Oude Maas willen lopen, slaan we het routeadvies in de wind en nemen we een afslag. Dat doen we wel vaker, op gevoel onze richting kiezen. Meestal gaat dat goed, hier gaat het helemaal fout. Dik een kilometer en verschillende afslagjes verder blijken we toch echt op dood spoor te zitten. We zijn op een soort schiereiland beland, omgeven door krekken die te breed zijn om overheen te springen. Het is een doolhof met maar één toegang, we kunnen niet anders dan onze

FIETSEN

Houd je je schoenen liever moddervrij, fiets dan de 22,5 km lange polderroute door het Buijtenland van Rhoon vanaf boerderij de Buytenhof in Rhoon. Iets verder van de rook van Rotterdam vandaan kun je de 33 km lange knooppuntenroute vanaf de Bierkade (veerpont) in Oud-Beijerland fietsen: 18 – 38 – 03 – 2 – 1 – 7 – 5 – 6 – 15 – 33 – 16 – 18.

bundels met de hand of met lieren naar een plek die toegankelijk is voor groter materieel. En dan komt Anton met zijn Jennis. “De boot is meer dan honderd jaar oud, maar hij doet het nog goed. Hij is rank, zodat hij ook door smallere kreken past.” Met een grote grijper laadt hij de bundels in de bak en voert de takken af uit het natte gebied. Als het werk er na een maand of twee opzit, rijden gigantische vrachtwagens het hout naar het bedrijfsterrein in het Betuwse Hellouw, waar het wordt verwerkt. Zo zwaar als het werk in de grienden nog altijd is, zo enthousiast kan Anton erover vertellen. “Ik kwam hier veertig jaar geleden al, met mijn vader, als jochie van zeven. Inmiddels onderhouden we hier

zo’n veertig hectare traditionele grienden, in opdracht van Staatsbosbeheer. We doen niet alleen het kortzetten van de bomen, maar ook de paden, sloten, bruggen, bankjes en het maaiwerk. De grienden horen bij het Hollandse landschap, op het beheer zit veel subsidie, want anders kan het niet uit. En dat is echt puur voor het publiek, om iedereen ervan te laten genieten, voor jullie, wandelaars. Mensen hebben het altijd over de Biesbosch, dat dat zo’n bijzonder getijdengebied is, maar dat is dit ook, alleen dan veel toegankelijker.”

Bootjes kijken

Vorbij het gebied met knotwilgen gaat het wandelpad langs een golfbaan en het romantische voormalige veerhuis. Onophoudelijk klinkt het gebrom van scheepsmotoren, de Oude Maas is kort, maar het is wel een van de drukste waterwegen van het land. Imposante duwcombinaties, hoge kraaninstallaties, zeeschepen met duizenden containers, het komt allemaal voorbij. De schepen veroorzaken zware golven, waardoor de rivier klinkt als de branding van de zee. De route gaat verder door een parkachtig

gebied met een brede grasstrook direct naast het water. Het is een doordeweekse dag, maar toch zijn veel van de bankjes bezet. Dit is duidelijk een populair recreatiegebied. Een van de dames op zo’n bankje bevestigt dat: “In het weekend kan het hier heel druk zijn.” Niet zo gek ook, want bootjes kijken verveelt eigenlijk nooit. Na het recreatiegebied volgen de Carnisse Grienden waar een mooi vlonderpad doorheen gaat. Het pad op hoge palen houdt de voeten droog als het land twee keer per etmaal wordt overspoeld. Zó ver landinwaarts en toch kan het verschil tussen eb en vloed hier wel een meter zijn. Wanneer we de bewoonde wereld naderen – de Barendrechtse Vinexwijk Carnisse-lande – verschijnt een flinke bult in het

◀ Bootjes kijken, het verveelt nooit.

◀ Rotterdam in de spiegel.

◀ Wandelaars en fietsers gaan via een glazen constructie de Heinenoordtunnel in.

landschap. 25 meter hoog, zegt de smartwatch als we boven staan. De heuvel is gemaakt van grond die vrijkwam bij van de aanleg van een nabijgelegen waterbassin. Bovenop staat een kunstwerk waarmee we een tijdje zoet zijn: een metersgrote bolle spiegel waarin je niet alleen jezelf maar ook de ruime omgeving weerspiegeld ziet. Het uitzicht vanaf de bult is fantastisch. In het noorden ligt de mooiste skyline van Nederland (die van Rotterdam), in het zuiden het weidse polderlandschap van de Hoeksche Waard, naar het westen toe de grienden en de Oude Maas, en in het oosten... ja, in het oosten de A29 en het grijze hoofd van de Heinenoordtunnel.

Daar moeten we doorheen; op de heenweg was er de pont, op de terugweg is er de tunnel. Het is best spannend om als wandelaar in zo’n omgeving van druk snelverkeer je weg te vinden. De tunnelbuis voor langzaamverkeer ligt aan de andere kant van de snelweg. Om die te bereiken moeten we eerst via het tunnelhoofd naar de overkant en daar naar een glazen bouwwerk met roltrappen en een lift. We zakken de diepte in

en lopen de tunnel door, een kleine zevenhonderd meter. Als we er weer uitkomen, gaat het proces in omgekeerde volgorde: roltrap omhoog en via het tunnelhoofd naar de andere kant van de weg. En dan zijn we terug waar we wezen willen, in de natuur. Eerst nog wat windmolens passeren, en dan weer uitgestrekt gebied met knotwilgen, het ene perceel net gesnoeid, de volgende percelen zijn komende winter of het jaar daarna aan de beurt.

Verwilderd bos

Knotwilgen worden om de drie jaar kaal gemaakt. Gebeurt dat niet, dan verliezen ze hun gecultiveerde vorm en worden het metershoge ‘gewone’ wilgen. De wandelroute gaat een heel stuk langs zo’n verwilderd bos. Het is een ondoordringbare, modderige jungle van omgevallen bomen en afgebroken takken. Er ligt wat troep tussen – gymschoenen, blikje, verweerde stootwil – het soort scheepsafval dat aanspoelt bij hoog water.

Via de dijk passeren we de dorpen Heinenoord, Goidschalksoord en een houtfabriek en komen we aan bij natuurbezoekerscentrum Klein Profijt, in een voormalige zalm-

visserij. Een schoolklas sluit net een educatieve middag af en rent uitgelaten naar de fietsen. Op de eerste verdieping is een permanente tentoonstelling over de zalmvisserij, verder veel opgezette dieren, een leuk winkeltje en een bar. Wij bestellen appeltaart en rusten uit op het prachtige terras aan de Oude Maas. Aan de overkant zien we de grienden waarin we drie uur eerder zijn verdwaald.

Nog drie kilometer te gaan. En nu zit eens niet het venijn in de staart, maar de schoonheid. Letterlijk, want we lopen door natuurgebiedje De Staart. Nieuwe natuur, als compensatie voor de aanleg van het naastgelegen industrieterrein. Je kunt dicht langs het water lopen, maar daar is het vandaag te modderig. We kiezen voor een van de wat hoger gelegen paadjes door de struinnatuur. De Schotse hooglanders kijken naar ons, maar blijven gelukkig op afstand, wel krijgen we een paar nieuwsgierige wilde paarden achter ons aan. Rustig doorlopen maar, rustig, rustig...

Nog een laatste blik op de omgeving vanaf een uitkijktoren en dan lopen we Oud-Beijerland in. Het pontje naar Rhoon ligt er weer klaar voor vertrek. ■

WANDELWIJZER

De beschreven tocht door de grienden is een rondwandeling van 18 kilometer en is beide kanten op te maken. Knooppunten 63 – 82 – 68 – 75 – 78 – 28 – 72 – 55 – 22 – 29 – 65 – 12 – 53 – 52 – 54 – 55 – 56 – 34 (tunnelgebouwtje voor langzaamverkeer) – 59 – 48 – 32 – 31 – 28 – 27 – 26 – 25 – 87 – 86 – 36 – 85 – 83 – 62 – 63

Vervoer

De dienstregeling van het fiets- en voetgangersveer tussen Oud-Beijerland en Rhoon staat op www.blueamigo.com/veerdienstrhoon Enkele reis € 2,10. Parkeren kan gratis aan beide kanten.

Naar de pont: Vanaf Rotterdam Zuidplein met bus 172 naar Oud-Beijerland, halte Bierkade. Rhoon heeft een metrohalte. Vanaf daar is het 20 minuten lopen.

Eten & drinken

- Grand café en restaurant Abel bij de veerhave van Rhoon (<https://abel-restaurant.nl>).
- De brasserie van de Rhoonse golfbaan (www.rhoongolfcenter.nl/brasserie/).
- Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt, Zalmpad in Oud-Beijerland (di. t/m vrij. 10-17 uur, za./zo. 12-17 uur).
- In Oud-Beijerland zijn tal van cafés en restaurants.

Onze tips

- Start met de pontoversteek. Die heenweg laat zich beter plannen dan een overtocht aan het einde van de wandeling. Als je de pont mist, moet je in het slechtste geval anderhalf uur wachten.
- Wie griendwerkers aan het werk wil zien: de snoeiperiode loopt grofweg van half december tot begin maart.
- Het klinkt niet aantrekkelijk om door de Heinenoordtunnel te lopen, maar als je er anders naar kijkt, wordt het een unieke ervaring

“De grienden horen bij het Hollandse landschap”

Anton van Aalsburg,
houthandelaar

